

Die Welle

(2008 - La ola), de Dennis Gansel

Sinopsi

Durant la setmana de projectes en un institut alemany d'avui dia, el professor Rainer Wenger ha d'explicar el funcionament dels governs totalitaris i decideix fer un experiment que comença amb una sèrie d'idees innòcues, com la disciplina i el sentiment de comunitat, es va convertint en un moviment real que denominen Die Welle (L'Onada).

Fitxa tècnica

Director Dennis Gansel
 Productora .. Constantin Film Produktion
 Rat Pack Filmproduktion
 Medienfonds Gf
 Productor Nina Maag
 Guió Dennis Gansel, Peter Thorwarth
 (Basat en la novel·la de Todd Strasser)
 Fotografia Torsten Breuer
 Música Heiko Maile
 Fotografia Torsten Breuer
 Muntatge Ueli Christen
 Dir. Artística Petra Ringleb
 Nacionalitat Alemanya
 Any 2008
 Durada 108 minuts

Fitxa artística

Rainer Wenger Jürgen Vogel
 Tim Frederick Lau
 Marco Max Riemelt
 Karo Jennifer Ulrich
 Anke Wenger Christiane Paul
 Sinan Elyas M'Barek
 Lisa Cristina Do Rego
 Dennis Jacob Matschenz
 Bomber Maximilian Vollmar
 Kevin Maximilian Mauff
 Ferdi Ferdinand Schmidt-Modrow
 Jens Tim Oliver Schultz
 Mona Amelie Kiefer
 Maja Odine Johne
 Kaschi Fabian Preger

El director

Dennis Gansel (Hannover, 1973) va estudiar cinema a la München FilmSchule, on va rodar diversos curtmetratges: *The wrong trip* (1995) i *Living Dead* (1996) amb els quals va guanyar el premi F. W. Murnau Short Film. Després de graduar-se, va rodar el seu primer llargmetratge, *Das Phantom* (1999), un thriller polític sobre la facció de l'Exèrcit Vermell; el film va rebre el premi Júpiter, el premi Adolf Grimme I, l'any 2000, el premi 3SAT Audience com a millor llargmetratge de televisió. El 2001 va estrenar la seva primera pel·lícula de cinema, la comèdia adolescent *Mädchen, Mädchen* (*Girls on top*), que va assolir un notable èxit comercial. L'any 2003 va escriure el guió de *Napola*, sobre una acadèmia d'elit nazi, que va guanyar el premi Federal Film al millor guió encara sense produir. La pel·lícula va arribar als cinemes el 2004 i va aconseguir el premi del públic al Festival de Cinema de Hamptons a Nova York, el de millor pel·lícula al Festival de Cinema Europeu de Viareggio, i un premi Bavarian Film, el 2005, a la millor direcció. Ara Gansel fa un nou gir al tema del nazisme i del feixisme amb *Die Welle*.

Filmografia

2008 Die Welle
 2005 Videotagebuch von Dennis Gansel (V)
 2004 Napola
 2001 Mädchen, Mädchen; The Dawn
 2000 Das Phantom
 1998 Living Dead; Im Auftrag des Herrn
 1996 The wrong trip

L'origen de l'experiment

L'abril de 1965 el professor d'història Ron Jones, a l'institut de secundària Cubberley de Palo Alto (Califòrnia), va dur a terme un experiment denominat "The Third Wave", amb el qual va demostrar que moviments com el feixisme o el nazisme es podrien repetir amb certa facilitat. El 1981 l'escriptor nord-americà Todd Strasser va narrar, al seu llibre *The Wave*, uns fets que es van portar a la petita pantalla el mateix any, però que ara ha portat al cinema el director i guionista Dennis Gansel en clau de thriller i traslladant-los a l'Alemanya contemporània.

Creieu que és impossible que es torni a implantar una altra dictadura a Alemanya? Amb aquesta pregunta comença l'experiment que reflecteix *Die Welle*. El professor Wenger proposa aquesta pregunta als seus alumnes quan estudien el tema de l'autocràcia a l'escola. Els nois de seguida s'oposen als prejudicis que arrossega el seu país a causa del seu passat recent i neguen rotundament la possibilitat que fets com aquells es puguin repetir. Però el professor inicia l'experiment i posa la classe a prova.

Dennis Gansel afirma que no volia abordar directament el tema del nazisme: "L'autocràcia és bàsicament un tipus de despotisme. Per descomptat, al final s'acaba parlant de feixisme. Però si l'anomenem autocràcia sona molt més inofensiu, encara que els mecanismes socials siguin bàsicament els mateixos". El coguionista Peter Thorwart afegeix: "Quan anava a escola, els nazis i el Tercer Reich eren esmentats constantment. A Història, Ciències Polítiques, Religió, Literatura i fins i tot a Biologia. En cert moment acabaves més que fart del tema. Això pot dur a una certa apatia o fins i tot a l'arrogància. Diuen 'Ja ho sabem, no tornarà a passar', i aquí és on jo veig el perill".

Entrevista amb Dennis Gansel

Després de fer *Napola*, tornes al tema de l'Alemanya nazi a *Die Welle*. És una coincidència o es tracta d'un dels teus temes favorits?

Sempre m'ha interessat molt aquest tema. Les preguntes de si el feixisme pot ocórrer de nou, de com funciona el sistema feixista, de com la gent pot deixar-se portar, tenen un gran interès per a mi. Suposo que té alguna cosa a veure amb la meua pròpia història familiar. El meu avi va ser un oficial del Tercer Reich, un fet amb el qual el meu pare i els meus oncles han tingut grans problemes. De jove em preguntava com m'hauria comportat en una situació com aquella.

A *Napola*, vaig indagar una resposta a aquest interrogant: Com eren les coses llavors? Com els nazis van enganyar la gent? A *Die Welle* la pregunta és: Com se'ns podria tornar a enganyar avui? Com podria funcionar el feixisme avui? Seria possible? Podria una cosa semblant succeir aquí i ara en una escola normal?

Què era el que tant el fascinava de l'experiment 'The Third Wave' com per fer-ne una pel·lícula?

Recordo perfectament la primera vegada que vaig llegir la novel·la. La primera pregunta que et fas és, per descomptat, "Què hauria fet jo? Hauria seguit el corrent?" I, naturalment, et respones que allò era una altra època; eren els 60 als Estats Units, però que no podria ocórrer una cosa així a l'Alemanya actual, de cap manera. Aquest va ser el nostre punt de partida, situem-lo a l'Alemanya d'avui dia i fem-nos la pregunta de si podria succeir de nou.

La nostra societat es defineix per l'individualisme. És la necessitat de sobresortir de la multitud el que fa que un experiment com *Die Welle* sigui possible?

Quan era jove, sempre desitjava tenir alguna cosa amb la qual identificar-me. Envejava els meus pares per haver tingut el moviment estudiantil dels 60, on tots tenien unes metes comunes i intentaven canviar el món i tot això. Vaig créixer durant les dècades dels 80 i els 90, quan ja hi havia milers de moviments polítics, però sense una direcció real. Crec que els nois d'avui dia se senten de la mateixa manera. No podem definir-nos només per la roba i la música... Penso que la gent té necessitat de més substància, una necessitat que creix més forta. La tendència cap a l'individualisme i l'atomització completa de la societat en grups molt reduïts no pot seguir indefinidament. En algun moment es produirà un gran buit. Aquí és on resideix el perill que un altre règim totalitari intenti omplir aquest buit.

Font: Aurum Films

D'on prové el nom de *L'Onada*?

Del moviment original als EUA. Ve del moviment dels *surfers*; s'anomenaven "La Tercera Onada", que és l'ona més forta mentre fan surf. L'Ona que va creixent quan més s'acosta a la costa fins que la copeja amb tota la força.

És possible la tornada del III Reich a Alemanya?

No crec que a Alemanya torni a sorgir un Tercer Reich, però amb l'agudització de la crisi econòmica poden incrementar-se els suports a grups d'extrema dreta. Crec que la pel·lícula serà molt interessant, especialment a Espanya; que comparteix una mica la història fosca d'Alemanya; també a Espanya hi va haver feixisme. La pregunta és traslladable: seria possible que tornés a sorgir aquí?

Ens escudem en la ignorància per a cometre les majors barbaritats amb una fi concreta?

A Alemanya es pot dir això, sobretot pel que va passar a la Segona Guerra Mundial i durant el Tercer Reich. Quan es va realitzar l'experiment real als EUA l'any 1967, molts estudiants van trigar molts anys a poder-ne parlar una altra vegada, d'aquest experiment. Crec que és part de la naturalesa humana no voler veure aquestes coses. Per això és tan important que es facin pel·lícules que mostrin com es pot arribar emocionalment a una situació així. El feixisme és molt perillós, perquè la seva naturalesa és molt seductora i perquè psicològicament treballa d'una forma molt intel·ligent. Com molts "ismes" autoritaris, dona respostes molt simples a uns problemes complexos que afecten el món.

El final de la pel·lícula és molt dur; realment va succeir així a l'institut californià?

No, hem canviat el final de la pel·lícula. Als EUA hi van haver tres nois que es van oferir com a guardaespalles, un d'ells tenia una pistola, l'altre estava fabricant bombes casolanes i es va amputar una mà, però no va morir ningú. Quan nosaltres vam ensenyar la pel·lícula sense aquest final, els joves van dir 'Això de *L'Onada* no està tan malament', el fet de la disciplina, el sentiment de grup, que ningú sigui un *passota*. Nosaltres, com a cineastes, tenim la responsabilitat de mostrar també la conseqüència. Si comences a jugar amb el feixisme, acabes en un bany de sang. Aquesta pel·lícula la veu molta gent jove que està en procés de formació; per aquest motiu la nostra responsabilitat és major.

Font: el mundo.es

Està superada a Alemanya l'època del nazisme? Segueix existint un cert sentiment de culpabilitat?

Jo segueixo tenint encara sentiment de culpabilitat. Vaig néixer el 73, però els actors (els alumnes), que són de la generació del 84, del 85, no tenen aquest sentiment de culpabilitat. Per a ells és una més de les coses que pertanyen a la història d'Alemanya, com la Primera Guerra Mundial, Martin Luther..., és una cosa que han d'estudiar i, fins i tot, estan una mica cansats de fer-ho. Però realment poden tractar un aspecte molt tràgic de la nostra història des d'un punt de vista molt relaxat.

Creu que els éssers humans necessitem un líder per seguir?

Sí, està genèticament en la naturalesa. Nosaltres creixem així, amb les figures del pare i de la mare. En la nostra naturalesa hi ha tant el desig de pertànyer a un grup i de sotmetre'ns als líders, com el desig d'independitzar-nos i d'estar sols. I això de formar part d'un grup no ha de ser necessàriament negatiu. En el punt de partida de tots els sistemes autoritaris hi ha el fet d'aprofitar-se precisament d'aquest aspecte de la naturalesa humana.

Quin tipus de personalitat creu que és més propensa a deixar-se portar i no reaccionar davant aquest tipus de sistemes?

Unes persones ho són perquè tenen poca confiança en elles mateixes; unes altres potser també tenen problemes socials. També poden ser persones que tenen poc arrelament social o que busquen un ideal, que no es conformen amb el que tenen (però això no ha de ser negatiu). I aquesta és una de les coses de les quals s'aprofiten les dictadures: intenten atreure persones de diferents capes socials. Als nazis els donaven suport persones que recollien les escombraries i també intel·lectuals cosmopolites.

Actualment a Espanya s'està vivint una polèmica sobre si és correcte jutjar els crims comesos durant la dictadura franquista. Creu que són útils les lleis que pretenen fer justícia sobre aquestes etapes de la història?

És sorprenent que sorgeixi la pregunta sobre si és bo o dolent. A Alemanya ningú diria que és dolent, es consideraria que és necessari que realment vegem la nostra història fosca. No coneix molt bé la societat espanyola, però des del meu punt de vista alemany, crec que ja és hora que els espanyols coneixin la seva història. A més, mentre realment no hi hagi un tractament sense emocions i sense prejudicis de la història i del feixisme aquí a Espanya, també serà molt difícil atreure els joves cap a la política. Ja és hora que la gent parli d'aquestes coses, encara que només sigui només per honrar les víctimes.

Font: elpais.es

Es demana puntualitat. Es demana als espectadors que desconnectin els telèfons mòbils i qualsevol altre aparell acústic abans de començar la projecció. Gràcies.